

Rassenproef biologische triticale: Aantasting bladziekten bepaalt opbrengst

Lieven Delanote, Inagro
Gunther Leyssens, PIBO

Triticale is met ongeveer 200 ha het belangrijkste graangewas in de Vlaamse biologische landbouw. In vergelijking met wintertarwe is triticale minder ziektegevoelig en is de onkruidonderdrukking beter.

De afdelingen biologische productie en akkerbouw van Inagro leggen jaarlijks een rassenproef biologische triticale aan. Dit jaar werd de proef uitgezaaid bij Antoon en Jacob Devreese in West-Vleteren. PIBO zaaide deze rassen ook uit op haar biologisch proefplatform te Tongeren.

Deze rassenproeven hebben als doel de waarde van de aangeboden rassen voor de biologische teelt in beeld te brengen. Daarbij besteden we extra aandacht aan de rassen waarvan er (potentieel) biologisch zaaizaad ter beschikking is. Hiertoe worden zowel de Belgische als een aantal buitenlandse (Frankrijk, Nederland en Duitsland) zaadhuizen aangesproken.

Teeltomstandigheden en proefverloop

De proef in West-Vleteren werd op 28 oktober 2011 onder goede omstandigheden gezaaid. De voorsteelt was kuilmaïs. Er werd gezaaid aan een dichtheid van 400 zaden/m². Alle rassen kenden een goede op-

komst (75 à 80 %). Enkel Sequens bleef met 67 % iets achter. Van dit ras was aangegeven dat de kiemkracht iets minder was. Ook de omstandigheden na zaai waren goed, zodat het gewas goed ontwikkelde de winter in ging. De stevige winterprik in de eerste helft van februari 2012 gaf nauwelijks aanleiding tot zichtbare vorstschade.

Initieel was het de bedoeling om het proefperceel in het voorjaar te bemesten met runderdrijfmest. Door omstandigheden was dit niet mogelijk. Daarom werd begin april beslist om alsnog een stikstofbemesting (60 kg N / ha) toe te dienen onder de vorm van Orgamine (7-5-10). Het gewas begon toen reeds te strekken. Ondanks de hoge onkruiddruk in het voorjaar was er geen onkruidbestrijding mogelijk. Het onkruidrukkend vermogen van de meeste rassen was evenwel voldoende. Van april tot juli was het aanhoudend vochtig met een hoge ziektedruk als gevolg.

Op 1 augustus werd de proef gedorst. De gemiddelde opbrengst bedroeg 8,2 ton. Tribeca en Vuka zijn met ruim 10 ton absolute toppers. Aprim is met 8,5 ton / ha een eenzame achtervolger.

De overige rassen situeren zich gezamenlijk in een derde groep met 7 à 8 ton / ha.

Tabel 1 - Rassenoverzicht en gewaskenmerken proeflocatie West-Vleteren

object	ras	zaadhuis	bio/ncb	opkomst		gewasontwikkeling		hoogte		legering	
				%		31/mrt		cm		24/jul	
1	Aprim	Lemaire Deffontaines	NCB	80	b	7,4	bc	122	de	6,0	bc
2	Constant	Lemaire Deffontaines	NCB	80	b	7,3	bcd	120	ef	4,5	c
3	Grandval	AgriObtentions	NCB	87	a	7,1	cd	130	b	8,0	ab
4	Grandval	AgriObtentions	BIO	79	b	7,0	d	129	bc	8,3	ab
5	Orval	Limagrain - Clovis Matton	NCB	76	b	6,6	e	116	f	7,8	ab
6	Sequens	Agrifirm ACM	BIO	67	c	5,0	f	108	g	9,0	a
7	Tribeca	Limagrain - Clovis Matton	NCB	75	b	8,5	a	135	a	8,5	a
8	Vuka	Limagrain - Clovis Matton	NCB	75	b	7,5	b	125	cd	8,8	a
VC				4,71		2,64		2,24		18,66	
F-waarde				8,33	zs	113	zs	39,24	zs	4,8	zs

In Tongeren werd op 2 november gezaaid na een voortteelt veldbonen. Er werd gezaaid aan een dichtheid van 400 zaden/m². De opkomst was goed en is over alle rassen vergelijkbaar met deze in West-Vleteren. Aprim en Sequens kwamen iets zwakkere uit de winter. Eind maart werd 76 kg stikstof / ha uitgereden onder de vorm van runderdrijfmest. Er werd twee keer gewiedegd. Het gewas groeide verder in het seizoen fors uit en bleef in vergelijking met West-Vleteren opvallend gezond. Er was een lichte aantasting van bladseptoria over alle rassen. Enkele rassen vertoonden bruine roest of witziekte. Er werd geen gele roest vastgesteld. Het proefveld werd op 12 augustus gedorst. In tegenstelling tot West-Vleteren, liggen de opbrengsten van alle rassen (8 à 8,5 ton / ha) dicht bij elkaar. Enkel Sequens blijft met 7,7 ton/ha achter.

Bespreking per ras

Aprim (Lemaire Deffontaines) werd voor het tweede jaar in deze proef opgenomen. Aprim komt schraal uit de winter, maar herstelt goed in het voorjaar. De gewasontwikkeling is voldoende. De aantasting door gele roest en bladvlekkenziek-

te bleef in West-Vleteren beperkt. Aprim maakt lang stro dat in West-Vleteren evenwel volledig legerde tijdens de afrijping. De opbrengst is zowel in West-Vleteren (8,6 ton / ha) als in Tongeren (8 ton / ha) gemiddeld. Deze resultaten liggen in de lijn van 2011.

Constant (Lemaire Deffontaines) loopt al enkele jaren mee in proef. Het is een vroegrijp ras met een doorgaans bovengemiddelde opbrengst. Ook dit jaar was de gewasontwikkeling goed. Constant toonde zich evenwel gevoelig voor gele roest (enkel West-Vleteren) en bladvlekkenziekte (beide locaties). Constant maakt lang stro dat evenwel zwaar legerde tijdens de afrijping. Dit was zowel in West-Vleteren als in Tongeren het geval. De opbrengst in West-Vleteren (7,3 ton / ha) valt eerder tegen. In Tongeren houdt Constant (8,3 ton / ha) wel stand in de subtop.

Grandval (Agri-Obtentions) is al enkele jaren een topper dankzij een erg vol gewas en een goede opbrengst. In deze rassenproef werd een biologische en een gangbare zaadvariant uitgezaaid. Tussen deze varianten werd geen verschil vastgesteld.

Grandval maakte een mooi gewas met erg lang stro, maar oogde in West-Vleteren toch net iets minder fors dan voorgaande jaren.

Tabel 2 - Ziektewaarnemingen West-Vleteren (21 mei 2011) en Tongeren (begin juni 2011)

object	ras	gele roest		bladvlekkenziekte		bruine roest
		W-VI	Tongeren	W-VI	Tongeren	Tongeren
1	Aprim	7	9	8	8,2	9,0
2	Constant	4	9	5	6,7	9,0
3	Grandval	4	9	5	7,4	9,0
4	Grandval bio	5	9	6	7,2	7,5
5	Orval	4	9	5	6,9	9,0
6	Sequens	5	9	5	7,1	9,0
7	Tribeca	9	9	9	7,1	6,2
8	Vuka	9	-	9	-	-

1 = ziek
9 = gezond

Tabel 3 - Opbrengst en hectolitergewicht in West-Vleteren en Tongeren

object	ras	korrelopbrengst (kg / ha)		hectolitergewicht (kg)		
		W-VI	Tongeren	W-VI	Tongeren	
1	Aprim	8562	b	8014	70,2	66,6
2	Constant	7274	c	8214	70,6	70,1
3	Grandval	7362	c	8509	72,4	69,6
4	Grandval bio	7315	c	8111	72,8	69,6
5	Orval	7139	c	8433	71,0	67,6
6	Sequens	7837	c	7739	72,8	72,2
7	Tribeca	10323	a	8360	70,6	66,3
8	Vuka	10043	a	-	74,4	-
VC		5,19				
F-waarde		36,56	zs			

Wellicht is dit het gevolg van de vroege en zware aantasting door gele roest en bladplekkenziekte die Grandval daar te beurt viel. In West-Vleteren kan Grandval met 7,3 ton / ha zijn status als opbrengstopper niet langer waarmaken. In Tongeren (8,3 ton / ha) houdt Grandval alsnog stand.

Orval (Limagrain) is werd vorig jaar voor het eerst in de rassenproef opgenomen en scoorde toen eerder gemiddeld. Na de winterprik begin februari leek Orval meest gevoelig voor vorstschade. Niettemin herstelde Orval goed en werd een gemiddelde tot goede gewasstand opgetekend. Reeds vroeg in het seizoen werd in West-Vleteren gele roest en bladplekkenziekte vastgesteld. Hierdoor valt de opbrengst met 7,1 ton / ha tegen. In Tongeren haalt Orval met 8,4 ton een goede opbrengst.

Sequens (Agrifirm) is een kort ras met een vrij open gewasstand. Het onkruidonderdrukkend vermogen is duidelijk lager ten opzicht van de andere rassen. Sequens was gevoelig voor gele roest en bladplekkenziekte. In West-Vleteren neigt de opbrengst van Sequens (7,8 ton / ha) nog naar het gemiddelde. In Tongeren is Sequens met 7,7 ton de hekkensluiter.

Tribeca (Limagrain) werd voor het tweede jaar in deze proef opgenomen. Tribeca groeide van in het vroege voorjaar uit tot een fors en gezond gewas en hield dit aan tot bij de afrijping. In West-Vleteren werden nauwelijks bladziekten vastgesteld. In Tongeren werd begin juni bruine roest vastgesteld. De strolengte is erg lang, maar bleek niettemin goed legervast. In West-Vleteren haalde Tribeca met 10,3 ton een topopbrengst. Ook in Tongeren (8,4 ton /

ha) situeert Tribeca zich bij de betere helft. Hiermee bevestigt Tribeca de resultaten van 2011.

Vuka (Limagrain) werd enkel in West-Vleteren uitgezaaid. Vuka kende een zwakke start in het najaar, maar herstelde goed in het voorjaar. Ondanks het lange stro, is het gewas eerder 'open' met een minder goede bodembedekking als gevolg. Het gewas bleef gedurende het gehele seizoen nagenoeg gezond. Vuka realiseerde in deze omstandigheden een topopbrengst van 10 ton / ha en realiseerde het hoogste hl-gewicht.

Besluit

2012 kenmerkte zich door een hoge ziektedruk als gevolg van het vochtige weer. Vooral in West-Vleteren was de ziektedruk hoog met een directe impact op de opbrengst als gevolg.

Tribeca maakt een fors, gezond en lang gewas en realiseert hiermee een hoog opbrengstpotentieel. Ook Vuka (enkel West-Vleteren) blijft gezond en haalt een gelijke opbrengst, maar heeft een meer open gewasstand.

De aantasting door gele roest weegt zwaar op het opbrengstpotentieel van Constant, Grandval en Orval te West-Vleteren. In Tongeren werd er geen gele roest vastgesteld en lieten deze rassen wel goede opbrengsten laten optekenen.

Aprim kenmerkt zich door een (te) trage start in het voorjaar, maar groeit daarna correct uit. Sequens heeft een te kort en een te open gewas voor een voldoende onkruidonderdrukking.

Contactpersoon: Lieven Delanote, Inagro Afdeling biologische productie

Tel: 051 27 32 50

E-mail: lieven.delanote@inagro.be